

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj
Posamične številke se prodajajo po 3 avt. (6 stotink)
v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu,
Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.

CENE OGLASOV se računajo po vrstah (široke 73 mm, visoke
24 mm); za trgovinske in obrtne oglase po 20 stotink;
za smrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov
po 50 stot. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka na-
daljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa
40 stot. — Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave
Edinosti. — Plačuje se izključno le upravi Edinosti.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na
naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina na tedensko izdajo „Edinosti“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-60
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Ne frankovana
pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.
Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik
konsorcijski lista „Edinost“. — Tiskarna tiskarna konsorcijska
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-branilnični račun št. 841-652.
Telefon št. 1157

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

BRZOJAVNE VESTI.

Zdravje cesarjevo.

DUNAJ 22. „Korresp. biro“ je zvedel o
cesarjevem zdravju, da je noč bila mirna, ali
da je cesar malo spal. Mrzlice nima več.
Apetit je dober, moči prilično dovoljne. Katar
je manjši.

BUDIMPEŠTA 22. Predsednik Justh je
prejel danes od kabinetne pisarne sledečo
brzojavko: Cesar je noč mirno prebil, spal
je pa malo. Cesar nima mrzlice, apetit in
moči so relativno dovoljne. Katar je manjši.

Državni zbor.

DUNAJ 22. Zbornici je bilo predloženih
pet nujnih predlogov. Razpravlja se o nuj-
nem predlogu posl. Kzausa glede podražanja
premogov.

DUNAJ 22. Vse vesti, ki jih je priob-
čil včerajšnji „Slovenec“ glede „Jugoslovan-
skega kluba“ in krize, ki je baje nastala radi
poseta njegovih članov v Budimpešto, so
zlagane. V Jugoslovanskem klubu vlada v
vseh vprašanjih popolno sporazumljenje in v
vsakem oziru popolna solidarnost in torej o
krizi ne more biti nikakega govora.

DUNAJ 22. Dalmatinski deželni glavar
in načelnik „Jugoslovanskega kluba“ dr.
Ivčević, je na brzojavni poziv vlade dospel
danes semkaj. Na njegovo vabilo so se danes
popoldne sestali hrvatski poslanci na važno
posvetovanje.

Posl. vit. Vuković in Biankini sta imela
danes dolgo konferenco z ministerskim pred-
sednikom baronom Beckom.

DUNAJ 22. Skupni češki klub je zago-
tavljen. Načelniki posamičnih skupin so
vsprejeli klubov statut, ki obsega samo štiri
točke.

DUNAJ 22. Načelnik čeških agrarcev
Prašek je ministerskemu predsedniku Becku
kategorično izjavil, da na noben način ne
sprejme listnice trgovinskega ministra. Isto-
tako je tudi češki minister-rojak dr. Pacak
odločno odklonil, da bi začel voditi posle
tega ministerstva.

DUNAJ 22. Zagotavlja se, da je v spo-
razumu med vlado in češkimi strankami od-
govorna ministerijalna kriza do Božiča.

DUNAJ 22. „Neues Wiener Tagblatt“
poroča iz Beleggrada: Vlada je v prvi stavi
v proračun za leto 1908 apanažo za
prestonaslednika Jurja v znesku 360.000
dinarjev. Opozicija pravi, da je vlada plačala
kralju na ta način ceno za ukaz glede odgo-
ditve skupščine.

Suša v Mödlingu.

DUNAJ 22. „Neues Wiener Tagblatt“
poroča iz Mödlinga: Dočim prihajajo iz
Kranjske in Koroške vesti o velikih povod-
njah, ni v tukajšnjem okraju bilo dežja že se-
dem tednov, radi tega je velika suša. Mnogo
vodnjakov je popolnoma suhih in primanjkuje
vode celo za živilo.

Izstop in stranke.

BUDIMPEŠTA 22. „Ogr. biro“. Poslanec
Josip Szasz je izstopil iz stranke neodvisnosti.

Ogrski proračun.

BUDIMPEŠTA 22. Proračun, ki ga je
danes predložil zbornici ministerski predsednik
dr. Wekerle kakor finančni minister, izkazuje
vseh stroškov, 1396.988.349 kron, prihodov
pa 1397.010.414 kron, torej 22.065 prebitka.

Davčna reforma na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 22. Med predlogi mini-
sterskega predsednika o davčni reformi na-
hajajo se zakonski načrti o obrestih na glav-

nice, o rentnem davku, hišnem davku, sploš-
nem prihodninskem in osebnem davku, potem
jednostavnejši manipulaciji pri prihodninskem o
davku in konečno o uravnavi zemljišnega ka-
tasta in o odstotnem postavku zemljišnega
davka.

Ministerski predsednik je predložil tudi
zakonski načrt glede proračunskega provizorija
za prve 4 mesece leta 1908 ter utemeljeval to
s tem, da bo zbornica morala najprej raz-
pravljati nagodbo, proračun pride v razpravo
pa še le početkom prihodnjega leta.

Veliki vojvoda toskanski ni obolel.

MONAKOVO 22. Neki inozemski listi
so objavili vest, da je obolel veliki vojvoda
toskanski. „Münchener Neueste Nachrichten“
poročajo za danes, da ne vedo v Lindavu ni-
česar o boleznih velikega vojvode. Veliki voj-
voda se je peljal včeraj na sprehod, ker pa
kašlja, ga ne morejo zdravniki operirati na
obeh.

Sumljiv slučaj kolere v Lvovu.

LVOV 22. Neki iz Rusije došli trgovec
je obolel za znaki kolere. Osamili so ga v
neki baraki ter odredili bakteriološko
preiskavo.

Požar na parniku.

MADRID 22. „Heraldo“ poroča iz Bar-
celone: V sprednjem delu transatlantskega
parnika „Pius“ je nastal požar. Del ladije,
na katerem je bil požar, spustili so pod vodo.

Nesreča na železnici.

BEROLIN 22. „Wolffov biro“ poroča iz
Sošnovic: Danes predpoludne je osebni vlak
Vislo-Ivangorodske železnice trčil v tovorni
vlak, ki je stal na kolodvoru. Dosele so na-
šli 18 mrtvecev.

Mornarja obolela za kugo.

DÜNKIRCHEN 22. Pristaniški zdravnik
je proglasil dva mornarja, dospela iz Tunisa
na parniku „Rovenka“, za obolela na kugo.
Vsi drugi mornarji in težaki so bili takoj
cepljeni s protikužnim serumom. Izdane so
bile vse potrebne odredbe.

Francoska akademija znanosti.

PARIZ 22. Na včerajšnji seji akademije
znanosti je kemik Charette predložil več kri-
stalov narejenih elektrotehniškim potom, ki
imajo vsi lastnosti diamantov. Akademija je
naložila več članom, naj poskušajo kristale v
kemičnem in mineralogičnem pogledu.

Maroko.

PARIZ 22. V današnjem ministerskem
svetu je minister Pichon poročal, da sta se
Francoska in Španska popolnoma sporazumeli.
Izdali sta skupne odredbe, da zatreti vožno
kontrabando, nadalje sta odposlali državam,
ki so podpisale algeirske akte, okrožnico, v
kateri se predlaga imenovanje mednarodne
komisije, ki naj določi škodo, povzročeno v
Casablanci povodom nemirov. Konečno je
minister za unanije stvari poročal o sestanku
Regnault s sultanom Abdul Azizom.

Francoska zbornica.

PARIZ 22. Parlament se je danes zopet
sestal. V zbornici je predsednik Brisson otvo-
ril zasedanje z nagovorom, v katerem je
omenil vojake, padle v Maroku za stvar pro-
svete; izrazil je tudi svoje obžalovanje radi
povodnjiv v južni Francoski. (Splošno pritje-
vanje). Ko je zbornica sklenila, da se bo
vršila debata o interpelacijah o obrambi de-
žele prihodnji petek, o Maroku pa dne 8.
novembra, je bila seja zaključena.

CASABLANCA 22. Neki mož iz rodu
Uleš Said je štiri kilometre od šotarišča z
revolverjem ustrelil francoza Kuntzerja. Kun-
tzer je bil na poučnem potovanju v interesu

nekega francoskega sindikata, ko je bil pri
Andeli blizu pristave Alvarez ubit. Branil se
je hrabro, enega svojih nasprotnikov je ubil,
dva pa ranil. Četa pod poveljstvom stotnika
Dufretaya, ki je šla rekognoscirati, je našla
truplo. Šestdeset Marokancev je streljalo na
Francoze, ki so jih podili do Taderta, kjer
se je pojavilo mnogo jezdecov, ki so skušali
Francoze obkoliti. Pehota in mitraljeze so jih
pa s silnim streljanjem odbile. Nakrat se je
pojavil general Drude z ojačani ter je raz-
gnal Marokance. Stotnika Ihlerja je zadela
krogla v prsi. Združili sta se dve četi ter
pregnali sovražnika v smeri proti Medjumi.

Švedski minister za zunanje stvari v Parizu.

PARIZ 22. Švedski minister za zunanje
stvari pl. Trolle, ki se mudi tukaj, je obiskal
ministra za zunanje stvari Pichona. „Petit
Parisien“ poroča, da je ta obisk v zvezi
s pogajanjem, ki se vrše že dve leti in
imajo namen, da zagotove Norvežki nedotak-
ljivost. Več držav je baje temu že pritrdilo.
Sedaj se hoče pripraviti tudi Švedsko, da se
pridruži temu dogovoru. O tem sta baje tudi
že govorila ministri Pichon in Izvolski.

Nemčija in Združene države.

WASHINGTON 22. Generalni poštni
ravnatelj je podpisal pogodbo o pomorski
pošti, sklenjeno meseca avgusta t. l. z Nem-
čijo. Pogodba stopi v veljavo s 1. januar-
jem l. 1908.

Emil p. Thaly.

BUDIMPEŠTA 22. Umrl je danes zju-
traj ministerijalni tajnik Emil pl. Thaly, tu-
kajšnji generalni ravnatelj donavske paroplovne
družbe.

Rusija.

Volitev za dumo.

PETROGRAD 22. (Petr. brz. ag.) Vo-
litev poslancev v Varšavi in Lodzu je dolo-
čena na 29. t. m., za volilce ruske narodnosti
v Varšavi pa na 31. t. m.

Potres.

PETROGRAD 22. (Petr. brz. ag.) V
zakaspijskih pokrajinah so čutili včeraj pred-
poludne precej močan potres. Na več krajih
se je zemlja razpočila. Zvečer je bilo čuti
zopet več slabijih potresnih sunkov.

S I. vseslovenskega trgov. shoda.

I.

Pomen Trsta za naše narodno-gospo-
darsko življenje.

O tej temi je poročal odvetnik in de-
želni poslanec v Gorici g. dr. Henrik Tuma,
ki je bil takoj ob nastopu burno pozdravljen.
Jedro njegovih izjav je bilo sledeče:

V uvodu svojega govora se je bavil z
Angleži kakor prvim trgovskim narodom na
svetu; narod, ki šteje le 45 milijonov, go-
spoduje nad 400 milijoni inozemcev preko
velikih oceanov ter premore danes 80 mil-
jard kron premoženja, naloženega v inozem-
stvu. Angleži so v zadnjem stoletju izvozili
74% blaga v inozemstvo. Nekdaj reven kme-
tijski narod imajo Angleži dandanes 15 mil-
jard izvozne trgovine.

Nadalje se je bavil z Nemčijo, ki je bila
še pred eno človeško generacijo razkosana na
desetine majhnih vladarstev. Nemec je bil po
Evropi znan kakor pedantičen profesor in
filsfiski meščan. Se leta 1880 je bil Bismarck
proti pomorski in kolonijški trgovini, a de-

setletje potem je mladi cesar Viljem IV. sa-
mozavestno izrekel: „Die Zukunft Deutsch-
lands liegt auf dem Meere.“ Od takrat so se
Nemci z orjaskimi koraki prelevili v narod
industrialcev, ki po vseh delih sveta iščejo
kolonij in trgovišč. Sele pri tem stremjenju
je nastala edinstvena vsenemska država, ki
danes tekmuje v pomorski trgovini z mogočno
Angleško. V 20 letih so se preosnovali te-
melji narodnega gospodarstva. Še leta 1880
je prvo nemško pomorsko mesto Hamburg
izvažalo le za 1 milijon blaga, leta 1900 pa
že za 8 milijonov. Samo od avstrijske meje
dobiva to mesto 3 milijone ton blaga za
izvoz. Danes ima Nemčija že 10 milijard iz-
vanske trgovine ter je druga za Anglijo. —
Potem je navajal zgodovino drugih evropskih
narodov, ki so imeli pomorsko trgovino v
rokah, med Slovani so bili to dalmatinski
Hrvatje.

Važnost morja in posesti velikega po-
morskega emporija Trsta je začela zadnji čas
upoštevati tudi naša vsikdar kasna Avstrija
ter uvideva, da brez Jadranskega
morja in velike luke nima ne po-
litične ne gospodarske sile. Pa
tudi hitro razvijajoča se Italija uvideva, da
je nje večja bodočnost ob Adriji in v po-
sesti Trsta in Dalmacije. Ogrska hoče po-
vreči gospodarsko Avstrijo s tem, da ji
založi pot k morju in orijentu ter sili z vsi
lokalnostjo k Adriji. Deliti je vojna moč s
priateljsko sosedno Italijo, kateri bi prepu-
stila Ilirijo in Trst. Sedaj šele vlaga Avstrija
stotine milijonov, da zveže Adrijo s sredino
države, da opremi Trst z modernimi trgov-
skimi in pomorskimi zavodi in zgradbami. —
V nadaljnjem je razpravljal o pomenu trgo-
vine v vseh narodih. Vse države, ki so po-
stale velike po trgovini na morju, so imele
najstrožjo organizacijo in zahtevale železno
disciplino. Za zgled nam je posebno bene-
čanska republika. Kjer je državna organiza-
cija znala vplivati na razvoj in vzgojo, tam
je tudi moč človeka nad morjem bila stalna.

Slovence tlačijo nepoznanje intelektualnega
in intenzivnega dela, pomanjkanje stremjenja
po pridobivanju, pomanjkanje vsake disci-
pline. To ga je storilo tisočlet-
nega tlačana drugih narodov.
Slovenci smo ostali še danes tlačani na
skalnatem svojem Krasu, v prodnih svojih
dolnicah, sluge narodov, ki nas obdajajo in
izkoriščajo našo telesno in intelektualno moč.
Politično desorganizirani, zaničujoči vsako
disciplino, brez vere v sebe, prezirajoči trgo-
vino in pomorstvo. Zdi se, da smo obsojeni
na gospodarsko in narodno smrt. Brez šol, v
pesti internacionalnega duhovstva in zastop-
nikov rimskega mistizma, tuje ali potujčene
birokracije, ki sistematično razvaja naše
gospodarsko in narodno življenje. Naša aka-
dem. inteligencija je prenapolnjena ideologije,
odtrgana od ljudstva in brez spoštovanja do
dela. In vendar ima slovenski narod vse pred-
pogoje za politični, narodni, etični in gospo-
darski razvoj. Ali ne zavzema ravno slovensko
ozemlje v Evropi eden najimenitnejših
položajev? Naša Ilirija je uprav emi-
nentno prehodna dežela, ob periferiji velikih
držav, ob morju, ki vede naravnost in naj-
krajšim putem v orijent, med državami
zdravega podnebja, produktivnosti in narod-
nosti. Zasedamo ozemlje starih Ilirv in
Liburnov, od katerih so se učili Rimljani
tesati ladje. Ležimo ob Adriji, ob kateri je
bila edina slovenska pomorska sila, ob kateri
je skoraj tisoč let vladala benečanska repu-

pot. Šele 31. avgusta se je odpravil dalje.
Rusi so šli lagotno; prtljaga, topništvo in vsi
drugi stvari so bili odpravljeni po ovinkih.
Suvorov je izdal za vojsko poslednje povelje
ter se poslovil z Avstrijanci prav prijazno;
ko je objel Melasa, se je celo zjokal. Avstri-
janci pa so se poslovili z Rusi s prikritim
strahom, kajti niso mogli pozabiti, da so jim
Rusi pod Suvorovom prinesli zmago. In za-
res, ni minilo še leto dni, ko so Francozi
popolnoma pobili Avstrijance in so v
hipu razpadle vse Suvorove poprejšnje osvo-
jitve.

Suvorovu so kazali pot avstrijski stabni
častniki, ker je mislil, da je njim Švicarska
bolje poznana nego njegovim, saj so se Av-
strijanci večkrat bili po tej zemlji. Kasneje
se je pa radi tega silno kesal. V Inverni je
moral čakati celih pet dni na mule, ki mu
jih je imel poslati Melas. Toda mul ni bilo,
in Suvorov je moral upotrebiti za prtljago
kazaške konje. Šele 10. septembra se je od-
pravila vojska na pohod, in če tudi je bil
gorski kraj za njo nekaj nenavadnega, ven-
dar ni razmišljala radi tega, saj so prošli vsi
Suvorovski šolo. „Očka naš je z nami“ je
mislil vsakdo od njih, „torej kdo nas pre-
maga?“ (Dalje.)

P O D L I S T E K. 16

Aleksander Vasiljevič Suvorov.

V spomin stoletnice spisal Iv. Steklasa.

IV.

Vojna na Laškem.

Ker je moral Suvorov ostati pri Noviju
proti svoji volji, si je uredil za svojo vojsko
tabor pri Astiju, odkoder je mogel lahko
stražiti Francoze ter se vzdigniti proti njim,
kjerkoli bi se pokazali. Semkaj so dobajali
od daleč znameniti in priprosti ljudje gledat
nepremagljivega vojskovodjo, semkaj so se
nosili od vseh strani pozdravi, dobre želje,
milosti vladarjeve. Sardinski kralj je imenoval
Suvorova v svojih pismih „neumrlim“, želel
služiti pod njegovim zapovedništvom, in bratje
njegovi so tudi prosili za rusko službo. Kralj
mu je poklonil najvišje dostojanstvo svojega
kraljevstva, a tudi naslov princa in svojega
bratranca; poslal je celo dve svetinji Suvo-
roskemu lakaju Prosku, da skrbí za zdravje
svojega bojara. Mesto Turin je podarilo Su-
vorovu zlat meč, obložen z briljanti in z
zahvalnim napisom. Ravno tako so pošiljali

v Asti iz raznih mest na Laškem pozdravna
in zahvalna pisma.

Na Angleškem se niso nič manje zani-
mali za Suvorova. Časopisi so bili polni raz-
nih poročil in pripovedi o njem; v gleda-
liščih so peli njemu v čast stih, pili v
njegovo zdravje po dvorcih, v kmečkih hišah,
v gostinčih. Pojavili so se Suvorovski klobuki,
Suvorovski opleti, Suvorovski paštete. Nje-
gove slike so se silno razprodajale. O Rusiji
pa še govoriti ne treba; tamkaj so Suvorova
kar oboževali, in car Pavel I. mu je izkazo-
val raznotere blagovoljnosti. Samo v Avstriji
se mu niso posebno laskali niti ga slavili,
četudi je ravno njej največ k o-
ristil.

Suvorov je živel v Astiji po svoji na-
vadi, ustajal zgodaj, se polival s hladno vodo,
obedoval že ob 8. zjutraj ter pridno delal v
svoji sobi. Gostov je imel vedno mnogo, ple-
menitih in znamenitih tujcev od daleč, največ
z Angleškega. Razgovarjal se je z njimi za
mizo dolgo, bil je vesel in šaliv, vsled tega
je pogostoma več jedel in pil, tako, da je
večkrat proti koncu obeda zadremal. Bilo je
sicer zapovedano dnevnemu pobočniku, da ne
dovoli gospodarju mnogo piti in jesti; po-
bočnik je ustajal s svojega mesta, hodil k

Suvorovu in mu govoril, da je dosti jedel in
pil in da več ni dovoljeno. Suvorov je vpra-
šal: „Kdo ni dovoljen?“ Pobočnik je odgovoril:
„Maršal knez Suvorov“. Suvorov je po-
ložil noč in vilice, odrinil čašo in rekel:
„Treba ubogati, ker je on zapovedal.“ Toda
v razgovorih in šalah je pozabljal na svoj
sklep ter začel iznova jesti in piti.

Med tem se je odločilo v bojnem svetu
na Dunaju, da mora Suvorov na Švicarsko
proti poprejšnjemu dogovoru, po katerem je
imel ostati na Laškem, dokler ga ne osvoji
popolnoma. To pa so zahtevali zato, da ne
bi on motil avstrijskih oblasti na urejevanju
osvojenih laških dežel po njihovi volji. Suvorov
se je sicer pritožil radi tega ravnanja
svojemu carju, toda Petrograd je bil daleč, a
Dunaj blizu, pa je Tugut mogel vse izvesti
in sicer tem lažje, ker je bil ruski car Suvo-
rova izročil avstrijskemu vladarju na raz-
polaganje. Na Švicarsko je prišel namreč med
tem ruski general Rimski-Korzakov s 30.000
vojaki, a trebalo jih je najmanj 50.000. Zato
je moral tje kaj tudi Suvorov, da pomore
Korzakovu, a hiteti je moral, da Francozi ne
pobijejo Rusov, prej nego pride on. Na ve-
liko žalost svojo pa ni mogel naprej, dokler
ni pala tortonska trdnjava, ki mu je zapirala

blika. Nimamoli na svojem ozemlju Trst, edini pomorski emporij Avstrije? Po sestavi Trsta in rešitvi avstrijske vprašanja je ena najvažnejših nalog vse Evrope. Čez slovensko ozemlje Spodnje Štajerske, Kranjske in Primorske gre ena glavnih prometnih žil z Dunaja v Trst, po Koroški in Goriški zgradila se je druga še važnejša žila. Naše ozemlje ni le prehodno za Avstrijo, Češko in južno Nemčijo do Adrije, temuč je tudi prehodno za Italijo na Balkan in v orijent. Na tem ozemlju smo kakor trikot med germanskim, romanskim in madjarskim plemenom. Dasi smo razcepljeni po kronovinah in političnih strankah, ravno zato nas sili edina mogoča vseslovenska organizacija na ono gospodarsko polje, ki nam obeta narodno organizacijo, stremečo k velikemu pomorskemu emporiju Trstu.

Naše ljudstvo je povsodi in vedno pokazalo, da je čvrsto in zdravega, treznega duha. V političnem, geografskem, etičnem in gospodarskem oziru vidimo torej jasno začetne predpogoje daljšega našega razvoja.

Trst nam daje vse ugodnosti v političnem, narodnem in kulturnem oziru kakor moderno veliko mesto. Trst je do leta 1880 absorbiral vse tuje elemente v prilog italijanskemu. Tudi danes predstavlja Trst na prvi pogled pristno italijansko mesto. Blizu pogledano pa je stvar drugačna. Imetniki najmočnejših trgovskih trdnj niso bili nikdar Italijani, ampak v začetku Grki in Srbi, pozneje pa angleška, francoska in nemška kolonija. Delavski in obrtni element iz Italije je začel izostajati, dohajati pa slovenski in hrvaški. Zadnje volitve v Trstu so pokazale, da je tekoma par desetletij v nižjih in srednjih slojih slovenski element narasel skoraj na četrt prebivalstva. Vzajajamo naš narodni element za trgovino, v prvi vrsti za pomorsko trgovino, pospešujemo kolonizacijo Trsta po naših boljših močeh, ustvarimo si v to svrhu krepko organizacijo in gotovi bomo uspeha. V Trstu se dotikamo pa tudi sorodnega hrvaškega pomorskega plemena. Boj za Trst je za Hrvate odločilnega pomena, kakor za Slovence. Združene obeh narodov v Trstu in pri ekonomičnem delu je vitalno vprašanje; lena tem torišču se da rešiti problem slovensko-hrvaške zveze. S tem pa se tudi ni storjen korak za oživetje jugoslovanske ideje.

Obrnimo ves svoj denar in trgovino ter snujmo v to svrhu hipotekarne banke. Izvajamo v trgovini neizprosno geslo „svoji k svojim“ ter se osvobodimo tujih trgovcev in zajedalcev. Iztisnimo v trgovini s produkti tujca iz naših pokrajin ter si poiščimo posredovalce in odjemalce med Slovani. Pošiljalcev v Trst jedro svoje inteligence. Proč s šolskim idealizmom, proč s lastno pedantno in samopasno birokracijo. Učimo se spoštovati delo in trgovino!

Poročilo je sledilo dolgotrajno viharo ploskanje. Nato je poročevalec stavil resolucijo, ki smo jo priobčili že včeraj.

O razsodbi državnega sodišča glede slovenskih napisov v Celju.

Mestno zastopstvo v Celju je bilo sklenilo, da je za vsako tablo, ki moli iz hiše ven nad cestnim arealom, plačati letno pristojbino 20 K in da take table smejo imeti le nemške napise.

S slovenske strani bile so vložene pritožbe na državno in upravno sodišče. Dravno sodišče je razpravljalo o stvari dne 16. t. m. in je dne 18. t. m. izreklo razsodbo, da s prepovedjo slovenskega napisa na teh tablah je bilo prekršeno pravo do narodne enakopravnosti, zajamčeno po členu XIX državnih temeljnih zakonov. V motivacijo je navedlo državno sodišče:

Radi splošnega uživanja ulice in cest sme občina izdati policijski red. Jezikovne razmere niso s tem v nikakovi zvezi. To uživanje mora biti vsem enako pristopno. V Celju je slevensčina v deželi običajen jezik in pritoževalci so pripadniki občine. Imajo zato zagotovljeno pravico do svojega jezika. — Čl. XIX je zajamčil to pravico v javnosti. Ti napisi služijo trgovini, torej javnemu interesu. Radi tega je bila ta pravica prekršena gorjnim sklepom, v kolikor se ista tiče napisov na tablah, ki molijo do postičnega značilnega prostora in ne motijo javnega uživanja cestnega areala.

Pritožbo je zastopal dr. J. Lenoč na Dunaju.

Razsodba je vlezanimiva tudi za Trst. Dočim je v Celju mestno zastopstvo naravnost prepovedalo slovenske napise, hoče mestni svet tržaški usiljevati laške napise. Razlika obstaja torej v tem, da se je Celju prepovedalo, slovenskim trgovcem, naj ne storijo nečesa, dočim se hoče v Trstu zapovedati, naj nekaj storijo. Torej na eni strani negativno, na drugi strani pozitivno nasilje. Dravno sodišče pa je razsodilo, da čl. XIX. drž. tem. zak. jamči svobodno uživanje deželne jezika v javnosti, torej svobodno rabo tega jezika na napisih, ki služijo javnosti, trgovini. Vsaka odredba, ki omejuje to svobodo, krši pravico, zajamčeno po čl. XIX. drž. tem. zak. Tržaški mestni svet pa je hotel s svojim sklepom potom usiljevanja drugega jezika omejevati ravno to svobodo uživanja pripoznanega deželne jezika in je s tem prekršil državne temeljne zakone. Sicer je državno

sodišče izreklo popolnoma jasno, da občina sme izdati policijske rege glede splošnega uživanja ulic in cest, a da isti nimajo ničesar opraviti z jezikovnimi razmerami. Torej tudi formalno je sklep občin protizakonit.

Naj bi bil g. dr. Brocchi vsaj počakal še nekaj dni s svojim monstruoznim predlogom. Prihranil bi sibil blamažo kakor politik in jurist.

Organizacija Hrvatov v Bosni.

Mostarski „Osvit“ javlja, da se je osnoval za Bosno in Hercegovino organizacijski odbor, ki ima namen koncentrirati moči Hrvatov obeh dežel. Členi tega odbora so glasom vesti omenjenega lista dr. Nikola Mandić (Sarajevo), dr. Josip Sunarić (Banjaluka), dr. Ivo Pitar (Dol. Tuzla), dr. Milan Katičić (Bihać), dr. Stepan Kukrić (Banjaluka) in Gjuro Džamonja (Mostar).

Dogodki na Ogrskem.

Baron Friderik Podmanicky. V soboto je umrl v Budimpešti v starosti 83 let dolgoletni predsednik prve liberalne stranke, baron Friderik Podmanicky.

Košut v avdijenci pri prestolonasledniku.

Neki budimpeštanski list piše, da je izvedel iz dobrega vira, da prestolonaslednik Fran Ferdinand vsprejme v kratkem ogrskega ministra za trgovino v privatni avdijenci. Prestolonaslednik je na zadnji avdijenci grofa Andrassyja izrazil željo, da bi vsprejel trgovskega ministra Frana Košuta.

Madjari pripravljajo nov atentat?

„Pokret“ minolega ponedeljka je zvedel iz zanesljivega vira, da hoče madjarska vlada izdati novo pragmatiko za vse skupne uradnike, v kateri bo kakor prva zahteva določeno, da bo vsprejemanje v službo odvisno od poznanja — madjarskega jezika.

Izguba Ogrske vsled nagodbe.

Ogrska je po novi nagodbi obremenjena z 78.972.732 kron, — tako beleži liberalno glasilo „Extrablatt“ v Budimpešti. Dalmatinske železnice bodo dolge 224 kilometrov, in gradnja istih bo stala 170 do 180 milijonov kron. Edino rentni blok nuja Ogrski prištednjo 10.678.000 kron, odbivši to od skupnega deficita v znesku 89.651.412 kron (vsled povišanja kvote), gradnja dalmatinskih železnic, povišanje prinosov za vojsko in odprava davka za transport, ostane gori naznačeni deficit od 78.972.739 kron. Razun tega je Avstriji odobrenih 15 njenih postulatov, a Ogrski samo šest.

Drobne politične vesti.

Demokratska unija med Poljaki. Lvovski listi poročajo, da so se demokratski v poljskem klubu, ki so bili razdeljeni v tri frakcije, združili v demokratsko unijo. Ta šteje 30 členov. Po tem takem imajo v klubu večino. Unija se konstituira te dni.

Iz Makedonije in Stare Srbije. Iz Carigrada poročajo: Avstro-ogrski in ruski konzul v Mitrovici sta se podala na desetdnevno potovanje v Novibazar, Sjenico in Plevlje.

Dogodki na Ruskem.

Rusija ne potrebuje posojila.

Iz Petrograda poročajo: Uradni korr. biro je objavil izjavo finančnega ministerstva, v katerem se najodločneje demantira vse vesti o kakem novem posojilu v Rusiji, ker je tako posojilo tekom tega leta povsem nemogoče.

Dosedanji vspehi volitev v III. dumo.

Iz Petrograda poročajo: Kakor računajo ruski opozicijski listi, spada od volilnih mož, izvoljenih doslej v 51 gubernijah evropske Rusije: 2740 k desnici, oktoobristom in zmernim, 1553 kadetom, levici in ljudski struji; 352 jih ne pripada k nobeni stranki, a o 80 ni znano, kam spadajo. Podatki v glasilih desnice so za opozicijo še neugodnejši. Z ozirom na ta izid volitev volilnih mož prevladuje mnenje, da bo tretja дума zmerna. Ob enem je čuti govorico, da vlada, z ozirom na verjetno zmerno značaj tretje dume nameruje otvoriti isto na istotako slovesni način kakor prvo. Prestolni govor bo prečitan ali v Jurjevi dvorani zimске palače, ali pa v Carskem seu.

Ljudska naobrazba.

Društvo svobodnih vseučilišč nameruje prirediti kongres v svrhu razprave o šolskem vprašanju in o razširjanju ljudske naobrazbe. Neki deputaciji društva je izjavil ministrijski predsednik Stolypin, da goji najvažnejše simpatije do namenov družbe ter da nima v principu ničesar prigovarjati kongresu. Prosi pa, da se mu predloži program za nameravani kongres.

luterantska statistika.

List „Rječ“ priobčuje nastopno pomembno statistiko: Tekom meseca septembra so vojna sodišča po različnih mestih Rusije izrekla 84 smrtnih obsodb, od katerih jih je bilo 34 tudi resnično izvršenih. Med temi 7 v Petrogradu. Na spopadih med revolucionarji in policijo oziroma vojaštvom, potem na roparskih napadih je bilo v raznih mestih Rusije ubitih 207 oseb, med temi 134 zasebnikov in 73 uradnih oseb. Poškodovanih je bilo na teh spopadih 172 oseb, 96 zasebnikov in 76 uradnih oseb. V tu našete mrtve in ranjene niso vštetni oni, ki so jih na izgredu v Odesi in drugih mestih črne stotnije ubile ali zlostavljale, ker se njih število ne da določiti. Roparskih napadov je bilo izvršenih 165, o čemer je iznosila skupna vrednost ugrabljenega blaga 500.000 rubljev. Oplenjeno je bilo

med drugimi 18 eraričnih prodajalnic žganja, 9 poštnih uradov in 6 vaških uprav. Zalog orožja, bomb in drugih eksplozivnih snovi so našli v 34 slučajih, nezakonite tiskarne in skrivna zborovališča v 11 slučajih. Globe, ki so jih morali plačati kaznovani listi, so iznosile skupno svoto 14.860 rubljev.

Dnevne vesti.

„Piccolo“ in slovenska šola v Trstu.

„Piccolo“ si kar ne more dati miru radi naše šole v Trstu. Sedaj si ne upa tajiti več, da je naša šola pri sv. Jakobu napolnjena, pač pa pravi, da v takem slučaju bi morala vlada zahtevati, ali da se šola preloži v primerneje prostore, ali pa zahtevati, da se primerno število otrok odsvi iz šole. Izborni! Samo na to je „Piccolo“ pozabil, da je vlada to, kar on zahteva, letos — že storila! Za nas je seveda glavno, da si italijansko glasilo ne upa več tajiti, da je naša šola prenapolnjena. S tem pa priznava tudi — hočeš nočeš — da je potrebna, da je to resnična kulturna potreba.

Vlada moderne države ne more in ne sme prezirati tega dejstva. Saj to je bil ravno največji skandal, da je toliko časa prezirala to potrebo. Končno je prišel moment, ko je bila vlada jednostavno primorana kaj storiti. A kdo je bil v prvi vrsti, ki je prisilil vlado, da se je odločila za poddržavljenje? Občina tržaška! Z zobmi in nohti se je branila proti temu, da bi ona ustanovila šolo, katere potreba je že davno dokazana nad vsaki dvom.

„Piccolo“ zahteva, naj se primerno število učencev odsvi, pa da ne bo več šola prenapolnjena! Samo ne pravi nič o tem, kam z otroci, ki so že po dve, tri leta obiskovali slovensko šolo? Kam z njimi, da dopolne svojo ljudsko-šolsko naobrazbo in da zadostne zahtevi šolskega zakona?!

Ker občine bodi da ni mogla, bodi ni hotela prisiliti v ustanovitev šole, se je morala odločiti, da sama prevzame šolo, ako se ni hotela pregrešiti proti človeški kulturi in prisiliti ljudi v nespolnjevanje zakonov! Vlada, ki sama spravlja državljane v nespolnjevanje zakonov, ni vredna, da živi dalje le en sam trenotek še.

Se z nekim drugim argumentom prihaja „Piccolo“ proti poddržavljenju naše šole. Boji se, da bi naša družba potem, ko bo razbremenjena od stroškov za šolo pri sv. Jakobu, ustanovila kje drugje slovensko šolo. Z drugo besedo: italijansko glasilo muči strah, ki prihaja iz strankarsko-političnih ozirih! „Piccolo“ ve dobro, da, čim bolje bo preskrbljeno za Slovence v kulturnem pogledu, tem bolj se bodo jačili in uveljavljali! To je že res, ali radi tega ni šola, katere potreba je dokazana, nič manje kulturna potreba! Kakove posledice navstanejo potem za „Piccolo“ in njegove v narodno-političnem pogledu, to vlado ne sme brigati. To je stvar stranke! Mari pa bi hotel „Piccolo“ zahtevati, da vlada bodi nekaka administrativna strankarsko-političnih interesov italijanske stranke?!

Za vlado mora biti odločilno vprašanje: ali je šola potrebna ali ni?!! S tega stališča bomo tudi mi urejevali svoje postopanje. Če se bo kazala potreba še za druge slovenske šole, jih bomo tudi ustanovljali brez vsacega ozira na „Piccolo“ strah! In pri tem nam bo v trdno podlago tisti princip, na katerega se tudi „Piccolo“ — kadar mu kaže — kaj rad in glasno sklicuje: princip narodne samouprave, ki veli, da si vsaki narod svobodno in svojim potrebam in razmeram primerno ureja svoje šolstvo.

Analiziraj, ki ne obstoji! Polemika med „Piccolom“ in „Lavoratorom“ radi poddržavljenja slovenske šole nadaljuje. „Piccolo“ nadaljuje z obtožbami proti socializmu, „Lavoratore“ pa brani njihov nastop za slovensko šolo. To bi bilo hvalevredno, ako bi se socialistično glasilo ne dajalo vedno in vedno zavajati od svojega sovražstva do slovenske narodne stranke v krivične, neresnične in deloma absurde trditve. Tako očita v svoji številki od minole sobote „Piccolo“ neozdravljivo slepoto, ker v vsaki pravici, podeljeni Slovanom, vidi žaljenje Italijanov! Pametno besedo je izrekel „Lavoratore“, ali ni se mogel vzdržati, da ne bi ob enem dregnil Slovane v rebra. Pravi namreč da istotako kakor Italijani v Trstu rezonirajo Slovani v Istri, češ, da tudi ti poslednji vidijo žaljenje Slovanov, ako se Italijanom da, kar jim gre.

To ni res! In radevedni smo, kje bi vzeli „Lavoratore“ konkretnih izgovorov, da bi podkrepil to svojo trditve?!! Kdaj, kje so Slovani smatrali kakor žaljenje, ako se istrskim Italijanom da, kar jim gre?!! Nikdar niso bili istrski Slovani proti kakim res potrebni italijanski šoli, nikdar niso bili proti temu, da uživajo Italijani svoje pravice v javnem življenju — da uživajo, kar jim gre. Da, na pogajanjih za istrsko volilno reformo, hoteli se naši dovoliti celo več, nego jim gre kakor enotretjskim manjšini v deželi: številno večino v deželni zboru!

In vspricho tacih dejstev upa „Lavoratore“ govoriti o analogiji med vedenjem Italijanov v Trstu in onim Slovanov v Istri! Ne ta analogija ne stoji in bi jo hotel le „Lavoratore“ ustvariti, ker si ne upa povedati Italijanom ni ene resnice, ne da bi jim grenke krogljice poslali z udarcem po Slovanih!

„Velikanski“ javni shod jugoslovanske demokratske stranke v Puli. O ponesrečenem socialističnem shodu v Puli ponesemamo iz „Omnibusa“:

Hrvaški lepaki, prilepljeni v soboto po vsem mestu, so naznanjali, da „jugoslovanska socialno-demokratska stranka“ v Puli vabi vse meščane, prijatelje in protivnike, na javen shod pri novem tržišču. Na dnevnem redu je bilo delovanje istrskega deželne zbora in zlasti načrt volilne reforme, kakor tudi predlog dr. Laginje glede pulske občine, razun tega se je imelo tudi govoriti (!) o narodni delavski organizaciji.

Pulski Hrvatje so sklenili udeležiti se tega shoda. — Ko so prišli Hrvatje na shod — bilo jih je 200 — zagledali so velikanske množice jugoslovanskih socialistov in slavne pulske mularije v skupnem številu komaj 70 ljudi.

Petejan, veliki vojvoda jugoslovanskih socialistov, je otvoril shod in predlagal za predsednika sodruga Pirca. Dvignilo se je petnajstero rok. Petejan je kratko malo povabil „izvoljenega“ predsednika, naj prevzame predsedstvo. Hrvatje so protestirali in zahtevali protiglasovanje. Pri istem se je izkazalo, da Pirc ni imel večine. Mularija in socialisti protestirajo, ali Hrvatje ne odnehajo in predlagajo g. Križa za predsednika. Petejan je v zadregi; mora pa vendar ponoviti glasovanje in izvoljen je — Lacko Križ. Petejan, Pirc & Co. okamenijo. Lacko Križ prevzame predsedstvo. — Ko so se socialisti zdramili iz prve osupljenosti, začeli so sikati, kričati in razsajati. Na to je predsednik izjavil, da z ozirom na razsajanje mora razpustiti shod. Ni možno predstavljati si jezo in sramoto socialistov. Propali predsednik je hotel potem še govoriti, ali vladni zastopnik mu ni dovolil, ker je bil shod že razpuščen.

K temu poročilu je pripomnil še, da „Lavoratore“ si v svoji obnemoglosti jezi pomaga prav nerodno. Pravi namreč, da so imeli socialisti večino in le radi pristranosti vladnega zastopnika je bil proglašen predsednikom g. Križ. Hrvatov je bilo le malo — „un manipolo“. Zakaj pa so se potem socialisti dali razpustiti, kar tako skratka? Kdor pozna naše teroriste, mora kar strmeti nad nonsalanso, s katero hoče „Lavoratore“ natvezati svojim čitateljem.

Umetniška razstava v „Narodnem domu“. Od danes naprej bodo razstavljene tudi nove grafične slike, in sicer mnogo ilustracij slikarja Šaša Santel k istrski povesti „Veli Jože“ od Vladimira Nazora.

Za umetniško razstavo je mnogo zanimanja in število obiskovalcev rase na upravnih razveseljiv način.

Pogreb finančnega ravnatelja dr. Zimmermanna. Včeraj predpoludne se je ob ogromni udeležbi vršil pogreb finančnega ravnatelja dr. Otona Zimmermanna. Pogreba se je vdeležil tudi sekijski načelnik finančnega ministerstva dr. vit. Kriaziolucki, nadalje namestnik princ Hohenlohe, namestniški podpredsednik grof Schaffgotsch, predsednik višega sodišča dr. Gertscher, predsednik pomorskega sodišča dr. Ebner, namestniški svetnik Fabiani, policijski ravnatelj Manusci, poveljnik 97. pešpolka polkovnik grof Stürgkh z mnogimi višimi uradniki, potem uradništvo, izlasti ono finančnih oblastnih in uradov, na čelu ravnatelj višega carinskega urada Kober in ravnatelj skladišč vladni svetnik Minas, nadalje konzuli, magistratni ravnatelj dr. Artico; predsednik trgovinske zbornice di Demetrio; predsednik Lloyd Becher in podpredsednik Vivante pl. Villabella; zastopniki industrijskih zavodov, bančnih in zavarovalnih zavodov itd. Pred in za pogrebim sprevedom ter ob mrtvaškem vozu so korakali oddelki finančne straže. Spreved se je pomikal iz hiše žalosti v ulici Stadion v župno cerkev Sv. Antona, od tod na pokopališče k Sv. Ani.

TRŽAŠKA MALA KRONIKA.

Krvava ljubezen. 44 letna Jera Paternel je našim čitateljem že dobro znana, kajti pisali smo o njej še neštevilokrat. Zvenica se namreč jako rada opije in potem razgraja. Vsled tega je bila že Bog ve kolikokrat aretovana. Ravno tako smo že večkrat pisali o 33-letnem Josipu Marsigli. — Ta dva človeka sta razumela, da sta vredna eden drugega in sklenila sta živeti skupaj ter si najela stanovanje v zagati della Corte. Predvčerajšnjim popoldne sta si pa nekaj sporekla: najbrže sta bila zopet oba pijana. Jera je Josipa zbadala z jezikom, a on jo je dvakrat zabol z nožem v hrbet in jo težko ranil. Pozvan je bil k njej zdravnik s pomožne postaje društva „Igea“, ki je je podelil najnujnejšo pomoč in jo dal potem prenesti v mestno bolnišnico. — Josip Marsigli je bil pa aretovan.

Štedilno ognjišče. 30-letni Jurij R., stanujoči v ulici Cavana, 28-letni Ivan L., stanujoči v ulici di Rena, in 43-letni Onofrij S., stanujoči v ulici Giosue Carducci, so bili predsinočnim ob 7. uri zvečer aretovani v ulici della Loggia, in sicer na zahtevo Ivana Petrica, ki stanuje v ulici sv. Sebastijana št. 7. Petrič jih je pa dal aretovati zato, ker so mu na dvorišču hiše št. 5 na trgu Cavana vkradli štedilno ognjišče, vredno 60 kron. Jurij R. je priznal, da je s tovarišema vkradel štedilno ognjišče in je prodal za 4 krona 40 stotink nekemu železnarju u ulici del Toro.

2 kg rozin je v svobodni luki vkradel 21-letni Karol Z., a bil je aretovan in odveden na policijo. Rozine so vredne krono in 30 stotink.

Par čevljev kave. Minole sobote zvečer je neki redar v svobodni luki aretoval 23-letnega Ivana H. Ta je namreč šel bos iz svobodne luke, a svoje čevlje je nosil v roki. Redar je mimogrede pogledal v čevlje in je videl, da sta polna kave in zato je Ivana K. aretoval. Ivan je šel nekoliko z redarjem, a slednjič je pustil redarju čevlje s kavo in pobegnil. — Predsinočnjim je pa ravno oni redar zopet naletel v svobodni luki na Ivana in ga zopet aretoval. Ivan trdi sedaj, da ne ve ničesar ne o čevljih, ne o kavi, ne o tem, da je bil v soboto aretovan.

Kam je šel? Skladničar g. Viktor Gersak, stanujoči v ulici Media št. 4, je prijavil včeraj predpoludne na policijskem komisariatu v ulici Luigi Ricci, da je mehanikar Fran Suhelj, ki je bil pri njem na stanovanju, pred štirimi dnevi izginil, ne da bi on vedel, kam da je šel. Ker ni Suhelj njemu pri nič omejit, da misli oditi, je Gersak v skrbeh, da se mu je morda pripetilo kaj hudega.

Radi motenja nočnega miru s petjem, kričanjem in razgrajenjem je bilo predsinočnjim aretovanih 29 njih.

Neznani tatovi. Neznani tatovi so v povozgrajeni hiši na Acquedotto št. 35 ukradli raznega mehanikarskega orodja, vrednega preko 100 kron.

— 51-letnemu mizarju Emiliju Goetz, ki stanuje v zagati del Forno št. 2, je predvčerajšnjim popoldne neznani uzmoteli v neki krčmi v zagati del Pozzo ukradel srebrno uro in srebrno verižico, vredno 8 kron.

Smešnica. Nepričakovan odgovor. Eleganten oblečen gospod je ukazal ljubečju poljati do deželnega sodišča. Dospeski na mesto, je vprašal kočijaža: „Ali naj toliko časa počakam, da se vrnete?“ — Gospod: „Da, če imate toliko časa!“ — Kočijaž: „Bo li trajalo dolgo?“ — Gospod: „Ne, le dva meseca.“

Koledar in vreme. Danes: Ivan Kapistran; pusevad: Zivka. — Jutri: Arhangelj Rafael; Malis: Blagota. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 17° Celzias. — Vreme včeraj: megla.

Društvene vesti in zabave.

Novo konsumno društvo v Barkovljah (pri obokih) priredi v nedeljo 27. t. m. od 4. do 10. ure zabavni večer s petjem in tamburanjem. Peli se bodo krasni moški zbori ter igrali izbrani tamburaški komadi. Vstop prost. Vabljeni so vsi prijatelji petja in tamburanja.

„Narodna delavska organizacija“ vabi zaupnike uslužbencev državne železnice na sestanek v četrtek ob 8. uri zvečer ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Vstop dovoljen proti izkazu knjižice.

Tamburaški odsek „Kola“ naznanja, da bo v petek dne 25. t. m. prva vaja za one gospode in gospodične, ki so se priglasili za pouk v teoriji. Kdor želi pristopiti, naj se izeli prijaviti najkasneje do 1. novembra t. l. pisмено ali ustmeno. Ulica San Francesco št. 2. l.

Ruski kružok opozarja svoje člene, da prične svoje delovanje. Ako bo dovolj učenec, se otvori slovenski, hrvaški, češki in ruski kurz. Vpišejo se ukazeljni lahko vsak dan od 10—11. ure v ulici Galatti, 12. II. nadstropje.

Darovi.

Tamburaškemu odseku „Kola“ je daroval gospod Peter Rehar 2 kroni.

Za moško podružnico družbe sv. Cirila in Metodija je poslal g. Florjan Čehovin iz Branice 2 kroni, 2 kroni pa za „Dijaško podp. društvo“. Denar brani uprava lista.

Vesti iz Goriške.

Častna občana. Iz Sežane smo prejeli vest, da je tamosnje občinsko starištvstvo v svoji seji z dne 20. t. m. imenovalo c. kr. namestnika princa Hohenlohe in c. kr. namestništvenega svetnika Antona Rebecka častnima občanoma v priznanje uslug, katere sta si iztekla za sežansko občino in še posebno o podeljenju vladne podpore od 30.000 K za napravo občinskega napajališča.

Vesti iz Istre.

Nova italijanska šola. Iz Kopra nam poročajo: Včeraj se je vršila slovesna otvoritev nove deželne ljudske šole za obsejni okraj šovudrijski (Salvatore) in sicer na Medelji v občini piranski. Dasi je naseljenje tam slovensko in večina otrok ne ume italijanški, se bo podučevalo, kakor vse kaže, po starem istrskem receptu le laški, in se bo tako pod zaščito vseh oblastnih grešilo na temeljnem načelu pedagogije; elementarni pouk se ima vršiti v materinščini. Ali to vbo go, ljudstvo, prav najzapraneje, kar ga je najti v Istri, je tamkaj večinoma odvisno od piranske in umaške go-pode in se seveda ne zaveda niti izdaleka pravice, da sme zahtevati šole v domačem, hrvaškem jeziku. Pri-povedujejo, da sta se na komisijskem ogledu pred dobrim letom prepirala mej seboj zastopnik piranske in umaške občine, na katere namišljeno bo sezidati šolo, dokler ni neka Piranka s svojo velikodušnostjo rešila to težko vprašanje s tem, da je brezplačno odstopila lep prostor v ta namen tik ob cesti, na meji obeh občin. Zdi se, da so nekateri očetje mislili vprašati tudi slovensko šolo, ali ko je stopil med nje mogotec Franceschini, si ni nihče več upal ziniti, le nekdo je pri-govarjal, da bo že naredil Laginja, da bo prav.

Sami med seboj in z otroci govore lepo čakarščino in to v vseh vaseh, v šovudriji,

Basaniji, Zabratiji, Mazuriji, Valici i. t. d. in tudi na manjih štancijah (pristavah), ali pred tujim človekom (in tudi če jih po domače nagovorijo) se odrasli ljudje komaj upajo odgovarjati v svojem jeziku; iz pohlevnosti ter nezaupnosti lomijo raje laščino. Edina cerkev je v šovudriji, kjer čujejo še kako svojo besedo. Citati in pisati ne zna tam morda nihče, a najbližja šola je bila doslej ona — Legina na Kmetih pri Umagu; hvala Bogu, da je še dovolj oddaljena, da niso še okuženi po tej nemoralni pasti. Dne 14. maja volilo je na šovudriji vse Spadara, za ime slovenskega kandidata ni nihče niti izvedel; gospoda je zaman pritiskala za Gambinija. Da so znali za Komparetovo kandida-turo in da je bilo tamkaj pismenih naših, gotovo bi se bilo nabralo dovolj naših glasov.

V novi šoli bodo ubogim otrokom siloma ucepali tujo govorico, upajmo, da brezuspešno, kakor drugod po Istri. Slavne oblasti poziv-ljamo pa, da ukrenejo kmalu potrebno s pri-merno energijo in brez strahu in obzira do nikogar, da bi šola na šovudriji služila res v napredek in korist vbojih davkoplačevalcev in ne v njih slepljenje in izkoriščanje v poli-tične svrhe. Gospoda! Potrudite se sami mej ljudstvo in videli boste, kakega jezika in ka-kega rodu je, ali italijanskega ali slovenskega! Dovolj ste izvedeli, kako lažnjivi in površni so istrski akti, narekovani iz strasti, komodi-tete, strahu! Ne čakajte, da Vas vbo go ljudstvo samo ne desavovira, kakor na primer pred kratkim v Cresu, ko je kar vsa itali-janska šola krenila v Cirilmetodijevo! Take „šolske blamaže“ se morda ne dogajajo na vsem kontinentu. Sreča za gospodo, da smo tako na robu Evrope in se tako malo izve po svetu.

Prosimo pa zlato mamico Istre, premilo Ciril-Metodijevo družbo, naj se vsmili čim prej tudi teh vbojih zapuščenih otrok se-verno-zapadne Istre, izlasti najžalostnejega okraja bujskega!

Razpisana služba. Pri c. kr. okrajnem sodišču v Vodnjanu je odprto mesto sodnega kancelista XI. čin. razreda.

Vesti iz Kranjske.

I. Vseslovenski trgovski shod v Ljubljani. Včeraj smo poročali o dopoldanskem zborovanju vseslovenskega trgovskega shoda. Na popoldanskem zborovanju so govorili: g. Josip Ulčakar iz Trsta o slovenski trgovski izobrazbi in o višji trgovski šoli v Ljubljani. Za njim so govorili dr. Viktor Murnik, dr. Majaron in g. Leopold Fursager o koristi trgovske organizacije. G. Karol Meglič je poročal o že obstoječi slovenski trgovski organizaciji in nje smotrih, g. Ivan Volk o stališču sloven-skih trgovskih sodrušnikov, dr. Fran Win-discher pa o novem obrtnem redu in njega vplivu na našo trgovino. Zapisnikar g. Škr-bina je prečital nato pismo „Narodne delav-ske organizacije“ v Trstu. Zborovanje je bilo zaključeno ob 6. uri zvečer. Na drugem me-stu prinašamo govor dr. Tume.

Koliko je srednješolcev na Kranjskem. V prvi razred kranjskih srednjih šol je vstopilo začetkom tekočega šolskega leta 672 dijakov, in sicer na I. državni gimnaziji v Ljubljani 136, na II. 141, na gimnazijo v Kočevju 47, na ono v Kranju 73, v Novem mestu 54, v škofjeve zavode v Št. Vidu 50 in na realko v Idriji 50, na realki v Ljubljani 129, in na realko v Idriji 42. Vseh javnih srednješolcev na Kranjskem je 2685, in sicer na I. državni gimnaziji v Ljubljani 658, na II. 444, v Kočevju 134, v Kranju 324, v Novem mestu 228, v Št. Vidu 143, na realki v Ljubljani 524 in na realki v Idriji 230.

Na višji dekliški šoli v Ljubljani bosta v tekočem šolskem letu še poučevala profesorja na II. državni gimnaziji šolski svetnik gosp. dr. Ivan Bezjak in g. Josip Wester.

Ljubljanski židje ustanovijo jutri v hotelu „pri Slonu“ svoje društvo: „Sion-Verein“.

Vesti iz Koroške.

Prošt iz Dobrlevasi operiran. Iz Gradača poročajo, da so v bolnišnici tamošnjih usmiljenih bratov morali odrezati nogo pod kolenom proštu iz Dobrlevasi g. Matiji Randlu.

Vesti iz Stajerske.

V Žusnu se je posestnikovi hčeri Ma-riji Berc razpočila petrolejka. Dekle je bilo takoj celo v plamenu. Podobna je bila živi goreči bakliji. Dekle so sicer oteli pred smrtjo, toda vsled težkih opeklin težko da bi okrevala.

Gospodarstvo.

Žitne cene

na dunajski borzi za poljedelske pridelke so zadnje dni narastle: pšenica za 10 st., rž za 12 do 15 stot. in koruza za 15 stot. po kvintalu. Cene za oves so ostale nespremenjene.

Razne vesti.

Shod društev srednješolskih pro-fesorjev se vrši 1. in 2. novembra v Ljubvi. Na dnevnem redu je tudi vprašanje o reformi mature.

5500 nesreč v New-Yorku v 96 dneh. Prometna komisija v New Yorku je objavila število nesreč, ki so se dogodile od 5. do 31. avgusta v New-Yorku vsled pro-meta uličnih, nadulčnih in podulčnih želez-nic. Po mnenju prometne komisije zahtevajo

Trgovina s pohištvo Peter Jeraj Trgovina s pohištvo
ulica Vincenzo Bellini 13 ter vogal ulica Sv. Katerine
Pohištvo od navadne do najfineje vrste
in po jako nizkih cenah.

Tovarna pohištva
v TRSTU
ulica della Tesa
št. 46
ZALOGA
Piazza - -
Rosario št. 1
KATALOGI, NAČRTI IN
PRORAČUNI NA ZAHTEVO.

MACHINE & Co.
Koncesijonirana pisarna za
trgovske informacije
in iztirjevanja
ulica Molin piccolo št. 8
Dopisniki v vseh mestih sveta.

ZDRAVNIK
Dr. D. KARAMAN
specijalist za notranje bolezni in za bolezni
na dihalih (grlo in nos)
ordinira na svojem stanovanju
ulica Giulia št. 3
od 11.1/2 do 1.1/2 TELEFON 1268

Prva trgovinska tvrdka
ALBERTO COEN

Trst - ulica Parini št. 4 - Trst

VELIKO SKLADIŠČE JESTVIL
Alpsko maslo po K 2-80 kg. Kava, Sladkor, Riž,
Napolska zmes, Kakao, Čokolada, Olje iz oljk ali
bombaža itd. itd.

Pošiljatve s poštnimi zavoji, po vsej deželi
poštne prosto. — Pisma naslovljati na **ALBERTO**
COEN — Trst. — Cene najzmernejše.

Prilika!! Okoristite se!!
V ulici Beccherie št. 3
najdete v veliki izbiri
okvirje vsake vrste in delalnico
za povečanje fotografij
po najnižih cenah.

Velika Pohištva
Pohištvo svetlo in temno, spalne in jedilne
sobe, divani, obešala, pisalne mize, železne
postelje, slike zrcala, stolice, popolno pohištvo
za kuhinje in tudi posamezni komadi.
Trst, via Chiozza 8
(Rudeče table)
VITTORIO DOPLICHER
Najnižje cene.

ZAHVALA.

Vsem onim, ki so tekom dolgotrajne bolezni naše nepozabne
soproje in matere

EME GORIUP

roj. DANEU

in ob povodu njene smrti in pogreba izkazali toliko sočutstva in
sozolja, izreka tem potom podpisana ginjenim srcem najtoplejo
zahvalo.

Posebno se zahvaljuje častiti duhovščini, onim osebam in dru-
žinam za podarjene vence in onim, ki so pokojnico spremili k več-
nemu počitku, zastopstvom in prijateljem iz Trsta ter pevskima
društvoma „Zvon“ na Opčinah in „Hajdrih“ na Proseku za ganljive
žalostinke v cerkvi in na grobu.

OPČINE, dne 22. oktobra 1907.

Žalujoča družina IVANA GORIUP.

Trst, Korzo 26 **A. Pleškovič** Trst, Korzo 26
Skladišče glasovirjev in pianinov
prvih tovarn. **CENE ZMERNE.** Garancija za 10 let.

Pekarna in sladličarna Vinko Skerk
TRST, ulica Acquedotto št. 15 s podružnico v ulici Miramar 9.
Prodaja kruh vsake vrste **svež trikrat na dan.** Postrežba na dom. Specialiteta kruha
zdravega ter pripečenecv iz Karlovič Varij. Bogata izbira sladšče crema à la glace, milan-
skega kruha, hlebov, dezertnih biškotinov, najfinejših fav, napravljeneh z mandeljni, fondants,
in vsakovrstnih
sladkarij
Najfinejša vina in likerji ter pivo v buteljkah.

Komisijsko in agentursko podjetje
VEKOSLAV PLESNIČAR, Trst
ulica Gaetano Donizetti št. 5
Zastopnik z zalogo užgalic družbe sv. Cir. in Metodija,
testenin tovarne Znideršič & Valenčič, čokolade, praške
gnjati ter raznih drugih predmetov.
: : Nova zastopstva še vedno sprejemajo : :
Vdobe se tudi potom mojega podjetja najzanesljiveje informacije iz trgovskih krogov.

Gianoni Giovanni komisijonar in zastopnik
ul. PROCURERIA, 2.
Izključno zastopnik z zalogo na debelo in drobno
Graetzin - Licht D. R. P. 126-135 (Mannesman)
Beložarna luč, takozvani električni plin, 100 sveč svetlobe, prihrani se 40% na plinu, prihrani
se mrežice in cilindre. — Prodaja mrežice, tulipanov, cilindrov in drugih potrebnih po tovarniških
cenah. Aparati z mrežico za petrolejne svetiljke **80 sveč svetlobe.** V 15 urah porabi 1 liter petro-
leja. Zaloga papirja, apaniranega stekla in umetnega puhljača, macole iz jekla za kamenoseke.

HOTEL BALKAN

78 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopališče
Cene zmerno. Počitaj & Rigi

HOTEL BALKAN

ta prometna sredstva na dan povprečno 200 ljudskih žrtev, torej v dobi od 5. do 31. avgusta 5500 nesreč. Večina teh ljudi so bili težko ranjeni, dočim je bilo ubitih in smrtno ranjenih nekaj nad 180 oseb.

Jajce, ženitni posredovalec. Po nenavadni poti poskušal je dobiti ženo mlad mož v Hog Baju v Južni Avstraliji. Mlad mož kupčuje z jajci, katere prodaja v daljne kraje. Prišlo mu je na misel, da bi se dalo na jajca lahko kaj napisati, sestavil je ženitno ponudbo ter okrasil vsako jajce z njo. Dobil je že mnogo odgovorov ter si bo lahko izbral nevesto.

106 letni samomorilec. V Satmaru na Ogrskem se je obesil 106 letni posestnik Baska, ki je bil l. 1848 častnik pri domobrancih. Za uzrok samomora, navaja v pismu, da je že sit življenja.

Zdravje otrok v Berlinu. Žalosten je zdravstveni položaj otrok v velikih mestih! O tem naj govore številke. V Berlinu so 9% šoloobveznih otrok zavržili, ker niso bili dovolj duševno in telesno razviti. Od sprejetih je 22% bolnih, slabih je torej več kot eno četrtino otrok. Mnogi trpe na očeh, ušesih in v nosu, mnogi imajo kilo, jetiko, škrofulozo. Mnogi otroci v Berlinu so nesnažni, ušivi. Otrok, ki spe sami v svoji postelji, je po nekaterih okrajih le 6%.

Potovanje ameriške flote v Tihi Ocean. Ameriška Flota se pripravlja na dolgo pomorsko potovanje v Tihi Ocean. Ministerstvo vojne mornarice je že izdalo vsa tozadevna povelja. Neki vojaški list poroča, da bo flota obstojala iz 16 bojnih ladij, 6 rušilcev torpedov in ene spremljevalne ladije, 2 ladij z materialom in 1 parnika za popravila. Flotila torpedovk odpluje 1. decembra iz Hampton-Roadsa, druge ladije sledi med 15. in 19. decembrom. Oskrbovanje potrebnih za dolgo vožnjo bo razpisano javnim potom in bodo ladije med drugim potrebovale: po 1 milijon svežega mesa, zelenjave in moke, pol milijona funtov zakuhanega sadja, po 400.000 funtov graha in drugega sočiva, 100.000 funtov gnjati, po 100.000 funtov kave in kondenziranega mleka, 15.000 funtov čaja, po 5000 funtov soli, popra in gorčice, 40.000 ducatov jajc. Premog za floto bo preskrbovalo 10 parnikov vojne mornarice, ki imajo po 2200 do 4000 tonelat. Stroški so proračunjeni na 30 do 38 mark po tonelatu. Ladije vzamejo s potoma petkrat premog. Potovale bodo ladije preko Port of Spaina, y Trinidad, Rio de Janeiro, Sandy Points v ožini Magellanovi, Callao v Peru, Magdalenski zaliv v Meksiki. Tjakaj pridejo ladije med 9. in 15. marcom 1908. V San Francisko dospejo ladije, potem ko bodo koncem aprila trideset dni počivale in priredile strelne vaje v meksikanskih vodah. Skupna oddaljenost znaša 13.772 pomorskih milj. Vožnja bo trajala 63 dni, ladije se vstavijo v posamičnih pristaniščih okoli 22 dni, okoli 30 dni bodo delale strelne vaje. Flotila torpedov bo rabila več časa.

Italijanska kraljica - udova Margerita vedno potuje križem sveta na svojem avtomobilu. Neki Italijan poroča o tem potovanju v francoskem listu „Gil Blas“ nastopno: Kraljica mati ni že dolgo več v prav dobrih odnosih s svojim sinom; in s svojo sinabo kraljico Heleno je pa v celo slabem razmerju. . . . Ta tihi zakon, ki temelji na ljubezni, jej ni že od početka dopadal. Svojemu sinu očita, da je silno varčen in skop; na njeni sinabi jej pa ravno to ne dopada, kar njenemu sinu tako silno dopada; to je, ker je kraljica Helena povsem slična navadni meščanski gospodinj. Odkar je sedanji kralj prišel na prestol, je postal italijanski dvor naravnost malomeščanski. Kralj varčuje, kjer le more in kraljica je odstranila iz svoje bližine vse gizdave patricije, ki jih je kraljica Margarita tako ljubila, a kralj Humbert tako galantno čestil. Viktor Emanuel in kraljica Helena živita le za se: ljubita svoje otroke in njena najljubša zabava je fotografiranje. Kraljica-mati pa nima zmisla za to tiho srečo: ona smatra kakor neki prkos, da je njen sin nekdanji takoj sijajni rimski dvor spremenil v pravi rodbinski kružok. Zato in le zato živi skoraj vse leto daleč od Rima. In gotova stvar je, da spotoma nikdar ne vzame v roko kak italijanski list.

Spomenik Suvorovu. Teh dni je bil v Očakovem na slovesen način odkrit spomenik generalu Suvorovu v proslavo 120-letnice zmage nad Turki. Na tem slavlju so sodelovale vse civilne in vojaške oblasti in mnoge vojaške deputacije, ki so prišle v Očakov na več vojniških ladijah.

Tujci v hotelu „BALKAN“.
Dšli 22. oktobra 1907.

FEUER W., potovalec, MONAKOVO; Schlipper E., potovalec, MONAKOVO; Lukeschitz H., posestnik, DUNAJ; Kuhn T., zasebnik, Juhelka, zasebnik, Schwabenland W., potovalec, Szobesik A. uradnik, vsi iz DUNAJA; Pölzl J., trgovec, GRADEC; Bužan J., slikar, ZAGREB; Francić L., trgovec, REKA; Kaftanić J., trgovec, REKA; Barbalic N., posestnik, BASEKA; dr. Begić M., zdravnik, BELOVAR; Arko L., učitelj, LJUBLJANA; Zoubek L., učitelj, učitelj, MORAVSKO; Bergant F., zasebnik, LJUBLJANA; baron Baum Henrik uradnik, GORICA; Zegler F., zasebnik, TRZIC.

Zahvala.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, kateri so našega nepozabnega, soproga, očeta in deda

Ivana Gombača

gostilničarja in posestnika

spremili k večnemu počitku, ali nas na kak drugi način tolažili v naši neizmerni boli, izražamo najiskrenejšo zahvalo. Posebno zahvalo smo dolžni častiti duhovščini, učiteljstvu, šolski mladini, odboru nemškega planinskega društva ter slav. pevskemu društvu „Lipa“ iz Bazovice na krasno pevanih žalostinkah.

Bog plačaj vsem!

MATAVUN, dne 21. oktobra 1907.

Žaluoja rodovina GOMBAČ-eva.

MALI OGLASI.

Za gostilno „Na vagi“ v Sežani išče se zakupnika z 15. novembrom t. l. Morebitne ponudbe sprejme A. Polley v Sežani. (1354)

Več hektolitrov izvrstnega prosekarja po zmernih cenah prodaja „Gospodarsko društvo“ na Kotelju. Obrniti se je na odbor v hiši št. 152. (1352)

Proda se hiša z dvema stanovanjima in z lepim dvoriščem, deset minut oddaljena od kavarne Fabris. Cena 5000 kron. Tudi ako z manj denarjem v gotovini. Naslov: Gostilna „Andemo de Lenček“, Via Molin piccolo št. 1. (1351)

Narodno podjetje!

GORIŠKA

tovarna mila

A. GABRŠČEK

Izdelki in cene se ne bojé konkurence.

Zastopnik za Trst:

Vekoslav Plesničar

ulica Gaetano Donizetti št. 5.

Narodno podjetje!

Išče se najemnik za obsežno zemljišče blizu mesta. Naslov pove „Inseratni oddelek Edinosti“. (1345)

V prodajalnici zgotovljenih oblek in blaga za moške obleke Iva n S i m i č Trst, ulica Barriera 32 v hiši lekarnarje Picciola, sprejmejo se sedaj naročila za moške obleke in drugo potrebno za bližnje praznike Vseh Svetih in Božič proti naračunu in plačilu na obroke. (1349)

GUERINO MARCON

:: ulica Zivarnella št. 3. ::

Priporoča svojo

zalogo oglja in drv

ki je vedno preskrbljena z najboljšim kranjskim blagom. Prodaja na debelo in drobno.

Pošiljanje na dom. Telefon št. 1664.

Franc Skok

tapecirar

Trst, ulica Giovanni Boccaccio 4

Izdeluje vsako tapecirsko delo

kakor posteljni vzmet, žimnice, zavese itd.

— — — CENE ZMERNE. — — —

Patrizio Pittaro & Giovanni Bianchi

Avtorizovana delalnica za električne napeljave

TRST, Largo Santorio Santorio št. 5 v začetku ulice Farneto

Napeljava elektr. zvoncev, brzojavov, telefonov in strellovodov.

Popolne napeljave električne luči.

Motori in električna vetrila. — Postavljanje svetilk itd.

Aparati baterije in potrebščine za električno zdravljenje.

Delo se izvršuje hitro in natančno. — CENE ZMERNE. — CENIKI ZASTOJ.

ZALOGA POHIŠTVA TOVARN

MIZARSKE ZADRUGE

v GORICI-SOLKAN

TRST VIA DEI RETTORII (ROSARIO)

PODRUŽNICE: SPLJET, REKA

PALAZA MARENZI

TELEFON 11 1631

Prodajalnica manifakturnega blaga

E. RUDAN

Trst, ulica Ponterosso št. 10

VELIKA IZBERA

volnenega in platnenega blaga, zgotovljenega in svilenega perilaza moške in ženske.

Lanena in tkanena pogrinjala trliž, zavese in pregrinjala, robei, moderei, ovratniki, ovratnice, pletenine, nogovice in druge potrebščine.

PO NAJZMERNEJŠIH CENAH

Pohišstvo nova spalna soba in kuhinja za potence radi odpotovanja na prodaj. Ulica Commerciale št. 32, pritličje. (1357)

Jabolka

fina namizna v vsaki množini po 8 do 14 za 100 kilogr. iz kolodvo Litija razpošilja

Ivan Razboršek

Šmartno pri Litiji, Kranjsko.

Poštna korbica 5 kg. franco gld. 120.

KJIGOVEZNICA

Tovarna trgovskih registrov

Gustavo Tassini & Figlio

Trst, Via Porporella št. 5 - ogel Via della Sanit

Proda se obešala, postelje, opra vo za spalno sobo naj-finejega dela, kuhinjsko opravo „Secasion“, mozaično umetniško mizico, vredno 1200 K. — Izvršuje naročbe vsake vrste. Mizar, Trst, ulica Cereria št. 2

Ivanka Doreghini

TRST -- ulica Madonnina št. 3

VELIKA ZALOGA

pohišta, manufaktur, ur, slik, zrcal in tapetarij.

Popolne spalne in obedovalne sobe.

Moške obleke na izbero.

UGODNE CENE.

Prodaja proti takojšnjemu plačilu in tudi na obroke.

HOTEL

Pri zlatem jelenu

v GORICI.

Ugodna lega sredi trgovskega dela mesta. — Nad 40 na novo opremljenih sob. — Velik jedilni salon, stekleni salon, obširen vrt, veranda, klubove sobe, kegljišče. Izborna kuhinja. — Plzensko in Puntigamsko pivo. — Raznovrstna namizna vina in v butelkah.

Za preč. duhovščino separata soba na razpolago.

Za mnogobrojen obisk se toplo priporoča udani **A. DEKLEVA.**

KOLONIJSKA VODA št. 4711

Ideal vseh vonjav je

Dobi se v lekarnah, mirodilnicah in parfimerijah

Edini izd. lovalec

Ferdinand Mülhens, c. kr. dvorni zalagatelj

KOLONIJA o/R.

Podružnica: DUNAJ IV/1, Heumühlgasse št. 3

Michele Zeppar, Trst

ulica S. Giovanni št. 6 in 12

Podružnica v Zadru

SKLADIŠČE in avtorizovana delalnica majoličnih peči

lastnega izdelka.

Bogata izbira plošč za kopelji in kuhinje.